

УДК 376.091.005.6

Алла Панченко

ORCID iD [0000-0002-4757-0583](https://orcid.org/0000-0002-4757-0583)

кандидат наук з державного управління, доцент,
доцент кафедри управління,
Київський університет імені Бориса Грінченка,
вул. Бульварно-Кудрявська 18/2, 04053 Київ, Україна,
a.panchenko@kubg.edu.ua

Наталія Кравчук

ORCID iD [0000-0002-4202-7776](https://orcid.org/0000-0002-4202-7776)

директор школи I-III ступенів № 168
Оболонського району м. Києва,
Заслужений працівник освіти України,
вул. Озерна, 2, 04209 Київ, Україна,
school168@ukr.net

УПРАВЛІННЯ ЗАКЛАДОМ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ З ІНКЛЮЗИВНИМ НАВЧАННЯМ В УМОВАХ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

У статті окреслено перешкоди щодо впровадження інклюзивного навчання в систему освіти України. Висвітлено особливості функціонування та управління закладом загальної середньої освіти з інклюзивним навчанням в умовах реформування української школи щодо дотримання цінностей, принципів Конвенції ООН «Про права дитини», нормативної бази України з метою задоволення потреб суспільства щодо соціалізації дітей з особливими освітніми потребами.

Розроблено рекомендації задля створення безпечного освітнього середовища для забезпечення розвитку особистості дітей з особливими освітніми потребами та управління закладом загальної середньої освіти з інклюзивним навчанням щодо формування ціннісних орієнтирів і стандартів поведінки зацікавлених сторін.

Ключові слова: заклад загальної середньої освіти; інклюзивне навчання; нова українська школа; управління; освітнє середовище.

© Панченко А., Кравчук Н., 2019

<https://doi.org/10.28925/2312-5829.2019.1-2.297309>

Вступ. Сучасна Україна стоїть на порозі нової прогресивної епохи громадянського, усвідомленого й толерантного суспільства: відбувається

реформування освітньої галузі відповідно до європейських стандартів; продовжує формуватися і впроваджуватися нова культурна й освітня норма щодо створення умов для активної участі в житті суспільства всіх його громадян; дедалі більшого розвитку набуває інклюзивна освіта, що пов'язана з дотриманням прав людини відповідно до міжнародного законодавства на рівні ООН.

Інклюзивна освіта в Україні базується на соціальній моделі розуміння інвалідності, за якою вада здоров'я є соціальна проблема (неприспосованість оточення, ставлення до людей з особливими потребами, архітектурна безбар'єрність тощо), а не особистісна характеристика людини. Визнання Україною Конвенції ООН «Про права дитини» (1989) та Всесвітньої декларації про забезпечення виживання, захист і розвиток дітей (1990) зумовило необхідність розробки цілеспрямованих дій держави щодо створення для дітей з особливими потребами найсприятливіших умов самоактуалізації, активної участі в суспільному житті, здобуття освіти разом з ровесниками та ін. Протягом тривалого періоду спостерігалася ситуація, коли права дітей з особливими освітніми потребами на здобуття освіти, соціальну інтеграцію лише декларувалися українським законодавством за відсутності механізмів та практики його реалізації. Так в умовах реформування української школи прийнято нормативно-правові акти щодо навчання осіб з особливим освітніми потребами: закон України «Про освіту» (2017), Концепції розвитку інклюзивного навчання (2010), постанова КМ України про затвердження «Порядку організації інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах» (2017), указу Президента України «Про Національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року» (2013) тощо. Одним із пріоритетних напрямів державної політики в освітній сфері стало впровадження інклюзивної освіти, що виключає будь-які форми дискримінації учнів: за фізичним, національним показником або через певні особливості поведінки, а також створює для всіх учасників освітнього процесу відповідні умови для отримання повноцінної якісної освіти.

У відповідності до закону України «Про освіту», «...інклюзивне навчання – це система освітніх послуг, гарантованих державою, що базується на принципах недискримінації, врахування багатоманітності людини, ефективного залучення та включення до освітнього процесу всіх його учасників. Мета інклюзії в освітній сфері полягає у частковій або повній ліквідації і попередженні соціальної ізоляваності, що є наслідком відсутності толерантності й негативним ставленням до поняття плюралізму. Інклюзія визначає освіту основним механізмом попередження порушення прав людини й запобігання будь-яких форм дискримінації» (Про освіту: Закон України, 2017, ст. 23).

Як свідчать попередні дослідження, в інклюзивних класах наголос має робитися в першу чергу на розвиток сильних якостей і талантів учнів, а не на їхніх фізичних або розумових проблемах (Педорич, 2018, с.102).

За останній період науковці та практики все більше зосереджують увагу на дослідженні проблеми інклюзивного навчання в умовах сьогодення. Зокрема, філософію інклюзивної освіти та концептуальні аспекти її впровадження в закладах загальної середньої освіти України в своїх доробках досліджують В. Бондар, Л. Даниленко, А. Деркач, І. Зязюн, А. Колупаєва, В. Кремінь, Т. Сак, Н. Софій, О. Таранченко та ін.

Питанням розробки методичних засад інклюзивної освіти, практичним аспектам її впровадження у закладах освіти, надання корекційно-розвивальних послуг особам з особливими освітніми потребами значну увагу приділяють В. Бондар, В. Засенко, А. Колупаєва, Н. Софій, О. Таранченко, М. Шеремет та ін.

Серед питань, що потребують особливої уваги щодо впровадження інклюзивного навчання осіб з особливими освітніми потребами, Л. Даниленко, Т. Дегтяренко, І. Луценко, Н. Софій, Ю. Найда та ін. виокремлюють організацію навчання за індивідуальними програмами, діагностику та консультування, постійний корекційний супровід учнів в умовах інклюзивного навчання тощо.

Проблема управління навчальним закладом є досить дослідженою в загальній педагогіці теорії управління. Проте зважаючи на нормативне забезпечення, наукові

дослідження проблеми управління закладом освіти, впровадження інклюзивного навчання в Україні, нині постають нові завдання щодо здійснення управління закладами освіти з інклюзивним навчанням.

Метою статті є визначення перешкод щодо впровадження інклюзивного навчання та управління закладами загальної середньої освіти в умовах нової української школи.

Відповідно завдання є такими:

- окреслення перешкод щодо впровадження та визначення сутності інклюзивного навчання в умовах нової української школи;
- розроблення рекомендацій щодо управління закладом загальної середньої освіти з інклюзивним навчанням задля створення безпечного освітнього середовища для забезпечення розвитку особистості дітей з особливими освітніми потребами.

Сучасні дослідження науковців з питань впровадження інклюзивної освіти в багатьох країнах, свідчать, що «...концепція інклюзивної освіти відображає одну з головних демократичних ідей – діти є цінними й активними членами суспільства. Навчання в інклюзивних освітніх закладах корисне як для дітей з особливими освітніми потребами, так і для інших дітей, членів родин та суспільства в цілому» (Колупаєва, 2007, с. 7).

Перешкоди щодо впровадження інклюзивного навчання в систему освіти України. Україна знаходиться на етапі впровадження інклюзивної системи освіти, коли шляхом багаточисельних спроб і помилок держава прямує до становлення прогресивної налагодженої системи. Метою таких перетворень є формування позитивної, компетентної думки громадськості та фахівців щодо переваг інклюзивної освіти. Як і в будь-якому новому процесі, на етапі впровадження інклюзивного навчання, з'явилося чимало перешкод на різних рівнях управління освітою. На макрорівні існує проблема відповідного фінансування шкіл, яке б забезпечило достойну матеріально-технічну базу задля надання якісних освітніх послуг дітям із особливими потребами. Ця проблема проявляється у відсутності в більшості українських шкіл обладнання, яке б допомагало пересуватися дітям із

порушеннями опорно-рухового апарату, відсутності необхідної матеріально-технічної бази для навчання дітей із різними фізичними та ментальними розладами тощо (Софій, 2015, с. 16).

На мезорівні – є наявність культурних стереотипів щодо людей з інвалідністю, адже наше суспільство лише робить кроки до прийняття плюралізму як основи виховання; неготовність вже існуючої системи освіти відповідати індивідуальним потребам кожної дитини, що проявляється у неможливості впровадження індивідуального підходу (спрямованість освіти на маси, велика наповненість класів, «унормовування» учнів, яке ігнорує індивідуальність дитини). Окремою проблемою виступає відсутність спеціальних стандартів освіти, зокрема навчальних програм, які б відповідали освітнім потребам як дітей без особливих потреб, так і дітей, котрі мають їх (Пацай, 2017, с. 5–7).

Проблеми розвитку інклюзії в українській школі на мікрорівні пов'язані з діяльністю конкретних закладів освіти, окремих фахівців та адміністрації. Ця проблема тісно пов'язана із існуванням стереотипів відносно людей з особливими потребами. Окрім того, необхідно говорити й про проблеми професійної підготовки вчителів та управлінський супровід. Більшість українських вчителів виявилися професійно неготовими до інклюзивного підходу у навчанні, оскільки він вимагає наявності спеціальних знань (розробка спеціальних навчальних планів, робота із дітьми з вадами здоров'я, зокрема, з дітьми, котрі мають ментальні розлади) (Корсунська, Шаповал, 2016, с. 4–5).

Сучасні дослідження науковців з питань впровадження інклюзивного навчання в Україні свідчить, що провідну роль у вирішенні зазначених проблем належить державі: прийняття нормативних документів, матеріально-технічне та фінансове забезпечення, навчання педагогів тощо. Особливою ознакою є те, що соціальна політика стосовно людей із особливими освітніми потребами формується на принципах рівноправності й толерантності. Позитивний результат щодо впровадження інклюзивного навчання в Україні базується на досвіді таких країн як Німеччина, Фінляндія, Австрія, Швеція та інші. Наприклад, у Фінляндії право на

інклюзивну освіту закріплено на законодавчому рівні й дозволяє дітям із особливими освітніми потребами навчатися у звичайних школах. Це положення забезпечує можливість отримання повноцінного соціального досвіду для усіх учасників освітнього процесу й сприяє гуманізації суспільства (Колупаєва, 2017, с. 17).

Управління закладом загальної середньої освіти в умовах нової української школи. У 90-х роках ХХ ст. в Україні активізувався рух зі створення умов для навчання з особливими освітніми потребами у загальноосвітньому просторі, який був ініційований батьками таких дітей та недержавними організаціями. Всеукраїнський фонд «Крок за кроком», як недержавна освітня організація, реалізує програму «Інклюзивна освіта» з 1996 року. Усі позитивні зміни, досягнуті за цей час, були б неможливі без глибокого розуміння педагогами та батьками переваг інклюзивного навчання, без підтримки директорів закладів освіти, управлінь освіти, донорських організацій, Міжнародного фонду «Відродження», що сприяє становленню відкритого демократичного суспільства в Україні.

Однією з перших шкіл, що долучилися до реалізації програми «Інклюзивна освіта» в м. Києві стала школа І-ІІІ ст. № 168 Оболонського району. Основою стала Всеукраїнська науково-педагогічна експериментальна програма «Соціальна адаптація та інтеграція в суспільство дітей, які потребують корекції фізичного та (або) розумового розвитку, шляхом запровадження інклюзивного навчання» (Наказ МОН України № 1087 від 01.12.2008.р). Термін реалізації 2008-2013 рр. У табл.1 з досвіду роботи представлено етапи впровадження експериментальної програми в школі І-ІІІ ст. № 168 Оболонського району м. Києва.

Таблиця 1

**Етапи впровадження експериментальної програми в школі І-ІІІ ст. № 168
Оболонського району м. Києва**

№	Етап	Зміст основних етапів
---	------	-----------------------

1	Підготовчий етап	<ul style="list-style-type: none"> • Визначення контингенту учнів з обмеженими фізичними можливостями у м. Києві та Оболонському районі в його динаміці, потреб таких категорій дітей у наданні освітніх послуг; проведення порівняльного аналізу нормативно-правової бази та стану організації навчання і реабілітації цих дітей у різних країнах; • Здійснення аналізу технологій, методів, способів і засобів роботи з дітьми з обмеженими фізичними можливостями з метою виявлення тих, що найбільш ефективно впливають на формування життєвих компетентностей учнів такої категорії
2	Практичний етап	<ul style="list-style-type: none"> • Розробка технологій, форм, методів роботи з дітьми в умовах середньої загальноосвітньої школи та їхня апробація під час інтегрованого навчання дітей з обмеженими фізичними можливостями, накопичення досвіду спільної роботи педагогів, медиків, працівників соціальних служб з даної проблеми
3	Етап узагальнення	<ul style="list-style-type: none"> • Аналіз, корегування та узагальнення результатів проведеного експерименту
4	Етап оцінки	<ul style="list-style-type: none"> • Оцінювання ефективності результатів експерименту
5	Методичний етап	<ul style="list-style-type: none"> • Розробка методичних рекомендацій щодо здійснення інклюзивної освіти дітей такої категорії
6	Етап поширення досвіду	<ul style="list-style-type: none"> • Поширення набутого досвіду щодо інклюзивної освіти дітей з обмеженими фізичними можливостями в умовах загальноосвітньої школи

Джерело: з досвіду впровадження експерименту в школі І-ІІІ ст. № 168

За результатами експерименту варто зазначити наступне:

- реабілітаційна база, створена на базі школи, використовується учнями з особливостями розвитку та здоровими дітьми;

- вчителі та методисти, які отримали потрібну кваліфікацію і досвід, мають можливість поширювати інноваційні методики серед освітніх та медичних працівників України та міста Києва;

- плануються донорські надходження для налаштування постійної роботи школи та реабілітаційного центру при закладі освіти.

Як свідчить досвід експериментальної роботи роль керівника у розвитку інклюзивної школи визначальна. Адже від них значною мірою залежить

налагодження успішної співпраці з батьками та фахівцями, підтримка педагогів, створення такого освітнього середовища, у якому кожен учень може досягнути успіху, де враховуються індивідуальні особливості кожної дитини, кожної сім'ї, а відмінності розглядаються як цінний досвід задля розвитку компетентностей, що визначаються сучасною українською школою.

Для ефективного управління діяльністю закладу загальної середньої школи адміністрацією було розроблено цілісну модель гармонійного розвитку дитини в умовах інклюзивного навчання (рис.1).

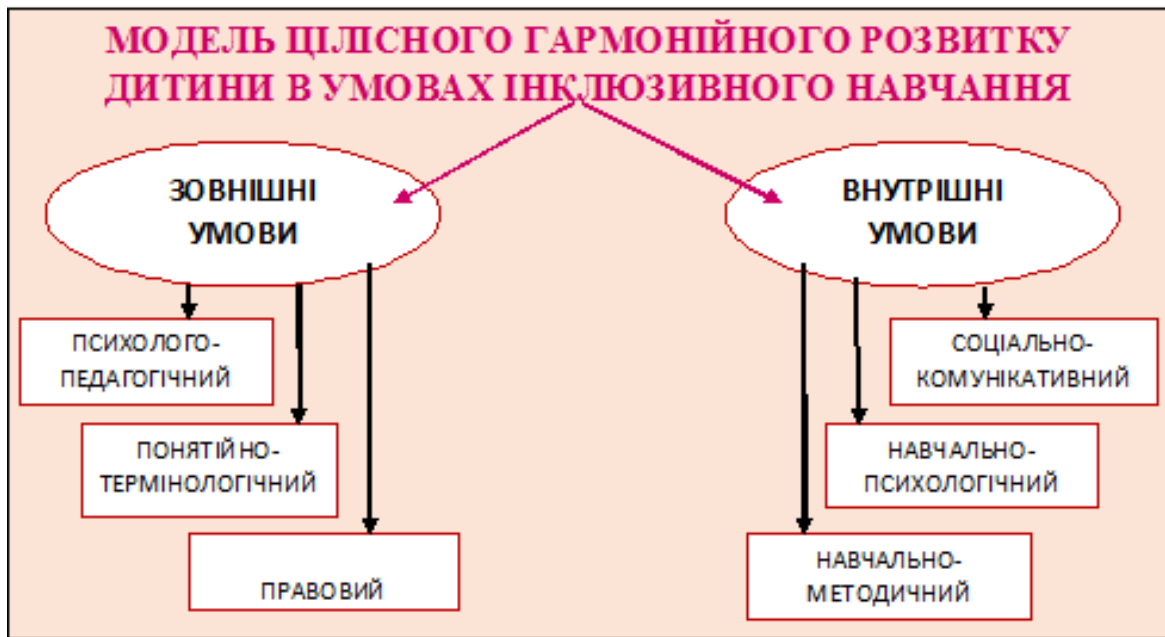

Рис. 1. Модель цілісного гармонійного розвитку дитини в умовах інклюзивного навчання

Модель цілісного гармонійного розвитку дитини в умовах інклюзивного навчання складається з шести рівнів. Перші три рівні – психолого-педагогічний, понятійно-термінологічний та правовий – характеризують зовнішні умови інтеграції. Внутрішні умови інтеграції визначають соціально-комунікативний, навчально-методичний і навчально-психологічний рівні.

З огляду на особливості управління інклюзивною школою в умовах реформування української освіти, сучасний керівник повинен опанувати не лише

нові знання та вміння у галузі сучасної педагогіки (інклюзивного навчання зокрема), а у галузі сучасного менеджменту з освіти та освітніх інновацій. На наш погляд важливо визначити складові психолого-педагогічного супроводу та управління закладом освіти з інклюзивним навчанням щодо формування ціннісних орієнтирів і стандартів поведінки зацікавлених сторін (Рис. 2).

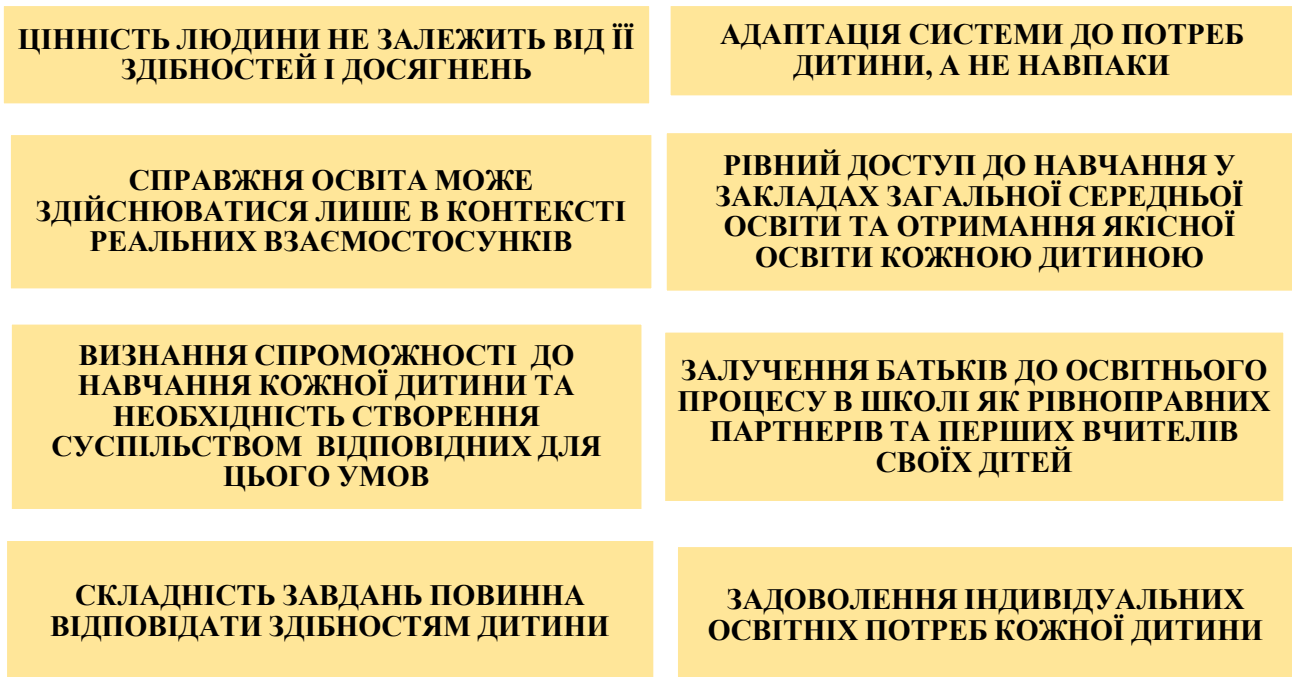

Рис. 2. Складові психолого-педагогічного супроводу та управління в закладі загальної середньої освіти

Висновки. Визнання Україною Конвенції ООН «Про права дитини» (1989) та Всесвітньої декларації про забезпечення виживання, захист і розвиток дітей (1990) зумовило необхідність розробки цілеспрямованих дій держави щодо створення для дітей з особливими потребами найсприятливіших умов самоактуалізації, зокрема, розпочалось впровадження інклюзивного навчання в освітній процес закладів освіти. Як і в будь-якому нововведенні, з'явилося чимало перешкод на різних рівнях управління освітою: на рівні державного нормативного забезпечення; на місцевому рівні неунормованість підходів до управлінських дій; на закладів освіти – неготовність адміністрації та педагогів до оновлення освітнього процесу.

Однією із перших у м. Києва впровадження інклюзивного навчання в стандартний освітній процес розпочала школа I-III ст. Оболонського району, включившись у всеукраїнську науково-педагогічну експериментальну програму «Соціальна адаптація та інтеграція в суспільство дітей, які потребують корекції фізичного та (або) розумового розвитку, шляхом запровадження інклюзивного навчання». На даний період кожен п'ятий учень закладу потребує індивідуального підходу в навчанні та вихованні.

За результатами експерименту та практичного досвіду організації освітнього процесу з інклюзивним навчанням було розроблено рекомендації щодо управління закладом загальної середньої освіти в умовах нової української школи: цілісну модель гармонійного розвитку дитини в умовах інклюзивного навчання; складові психолого-педагогічного супроводу та управління закладом освіти з інклюзивним навчанням щодо формування ціннісних орієнтирів і стандартів поведінки зацікавлених сторін. Подальшого дослідження потребують впровадження технологій управління в умовах інклюзивного навчання, проведення інституційного аудиту діяльності закладу освіти.

Література

- Всесвітня декларація про забезпечення виживання, захист і розвиток дітей від 30.09.1990. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_075 (дата звернення: 20.02.2019).
- Інклюзивна школа: особливості організації та управління: Навчально-методичний посібник / Кол. авторів: Колупаєва А. А., Софій Н. З., Найда Ю. М. та ін.; за заг. ред. Даниленко Л.І. Київ, 2007. 128 с.
- Колупаєва А., Наконечна Л. Сучасна інклюзивна парадигма в освіті дітей з особливими потребами. *Педагогіка і психологія*. 2017. № 1. С. 57–63.
- Конвенція ООН «Про права дитини» від 20.11.1989 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_021 (дата звернення: 13.02.2019).
- Корсунська Л., Шаповал А. Особливості роботи з батьками в умовах інклюзивного закладу. *Дитина з особливими потребами*. 2016. №3. С. 4–5.
- Пацай Т. В. Алгоритм роботи щодо організації та впровадження інклюзивного навчання у навчальному закладі. *Логопед*. 2017. № 8. С. 9–12.
- Педорич А. До питань готовності педагогів до інклюзивної освіти. *Освітологія*. 2018. № 7. С.101-107. doi: 0000-0002-3429-3361

- Про затвердження Концепції розвитку інклюзивного навчання: Наказ МОН №912 від 01.10.10 року. URL: http://osvita.ua/legislation/Ser_osv/9189/ (дата звернення: 20.02.2019).
- Про затвердження «Порядку організації інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах»: Постанова КМ України від 15.08.2011 р. № 872. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/872-2011-п> (дата звернення: 20.02.2019).
- Про Національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року: Указ Президента України від 25.06.2013 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/344/2013> (дата звернення: 13.02.2019).
- Про проведення науково-педагогічного експерименту «Соціальна адаптація та інтеграція в суспільство дітей, які потребують корекції фізичного та (або) розумового розвитку, шляхом запровадження їх інклюзивного навчання»: Наказ МОН України від 01.12.2008 р. № 1087.
- Про освіту: Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення: 05.02.2019).
- Софій Н. Інклюзивні ресурсні центри: канадський досвід та українські реалії. *Особлива дитина: навчання та виховання*. 2015. № 1. С. 34–40.

References

- About the scientific and pedagogical experiment "Social adaptation and integration into society of children who need correction of physical and (or) mental development, by introducing their inclusive education": Order of the Ministry of Education and Science of Ukraine from 05.09.2017. № 2145-VIII. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>. (ukr)
- Kolupajeva A., & Nakonechna L. (2017) Suchasna inkljuzyvna paradyghma v osviti ditej z osoblyvymy potrebamy [Contemporary inclusive paradigm in the education of children with special needs]. *Pedagoghika i psykholohija*. 1, 57–63. (ukr)
- Kolupajeva A, Sophia N., Nida Y. (2007) Inkljuzyvna shkola: osoblyvosti orghanizaciji ta upravlinnja: Navchaljno-metodychnyj posibnyk [Inclusive school: peculiarities of organization and management: Educational and methodical manual], 128. (ukr)
- Korsunjska L., & Shapoval A. (2016) Osoblyvosti roboty z batjkamy v umovakh inkljuzyvnogho zakladu [Features of working with parents in the inclusive institution]. *Dytyna z osoblyvymy potrebamy*. 3, 4–5. (ukr)
- On Approval of the Concept for the Development of Inclusive Education: The Order of the Ministry of Education and Science № 912 from 01.10.10. Retrieved from http://osvita.ua/legislation/Ser_osv/9189/. (ukr)
- On Approving the "Procedure for the Organization of Inclusive Education in General Education Institutions": Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine from 15.08.2011. № 872. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/872-2011-п>. (ukr)
- On the National Strategy for the Development of Education in Ukraine for the period up to 2021: Decree of the President of Ukraine from 25.06.2013. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/344/2013> (ukr)

- Pacaj T. (2017) Alghorytm roboty shhodo orghanizaciji ta vprovadzhenja inkljuzyvnogho navchannja u navchaljnomu zakladi [The algorithm of work on the organization and implementation of inclusive education in school]. *Loghoped.* 8, 9–12. (ukr)
- Pedorych A. (2018) Do pytanj ghotovnosti pedaghoghiv do inkljuzyvnoji osvity [To the readiness of teachers to inclusive education]. *Osvitologhija.* 7, 101-107. doi: 0000-0002-3429-3361 (ukr)
- Sofij N. (2015) Inkljuzyvni resursni centry: kanadsjkyj dosvid ta ukrajinsjki realiji [Inclusive Resource Centers: Canadian Experience and Ukrainian Realities]. *Osoblyva dytyna: navchannja ta vykhovannja.* 1, 34–40. (ukr)
- World Declaration on the Survival, Protection and Development of Children from 30.09.1990. Retrieved from https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_075 (ukr).
- UN Convention on the Rights of the Child from 20.11.1989 p. Retrieved from https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_021 (ukr)

УПРАВЛЕНИЕ ЗАВЕДЕНИЕМ ОБЩЕГО СРЕДНЕГО ОБРАЗОВАНИЯ С ИНКЛЮЗИВНЫМ ОБУЧЕНИЕМ В УСЛОВИЯХ НОВОЙ УКРАИНСЬКОЙ ШКОЛЫ

Панченко Алла, кандидат наук по государственному управлению, доцент, доцент кафедры управления, Киевский университет имени Бориса Гринченко, ул. Бульварно-Кудрявская, 18/2, 04053, г. Киев, Украина, a.panchenko@kubg.edu.ua

Кравчук Наталия, директор школы I-III ступеней № 168 Оболонского района г. Киева, Заслуженный работник образования Украины, ул. Озерная, 2, г. Киев, Украина, <mailto:school168@ukr.net>

В статье определено преграды к внедрению инклюзивного обучения в систему образования Украины. Представлено особенности функционирования и управления учреждением общего среднего образования с инклюзивным обучением в условиях реформирования украинской школы относительно ценностей, принципов Конвенции ООН «О правах ребенка», нормативной базы Украины с целью удовлетворения нужд общества относительно социализации детей с особыми образовательными потребностями.

Разработано рекомендации по созданию безопасной образовательной среды по обеспечению развития детей с особыми образовательными потребностями и управлению учреждением общего среднего образования с инклюзивным обучением по формированию ценностных ориентиров и стандартов поведения заинтересованных сторон.

Ключевые слова: учреждение общего среднего образования; инклюзивное обучение; новая украинская школа; управление; образовательная среда.

MANAGEMENT OF GENERAL SECONDARY EDUCATIONAL INSTITUTION WITH INCLUSIVE LEARNING UNDER CONDITIONS OF NEW UKRAINIAN SCHOOL

Panchenko Alla, PhD of Public Administration, Assistant professor of management department,
Borys Grinchenko Kyiv University, 04053, Kyiv, st. Bulvarno-Kudryavska, 18/2,
a.panchenko@kubg.edu.ua

Kravchuk Nataliia, Director of the School №168, Honored Worker of Education of Ukraine, st.
Ozernaya, 2, Kyiv, Ukraine,
school168@ukr.net

The article outlines obstacles to the implementation of inclusive learning into the education system of Ukraine at different levels of management: macro, meso, and micro levels. It has been noted that the inclusive learning is being introduced with regard to the experience of Germany, Finland, Austria, Sweden, etc. Social policy in relation to people with special educational needs based on the principles of equality and tolerance has been identified as a prominent feature. The article highlights the peculiarities functioning and management of the general secondary education institution with inclusive education in the context of the Ukrainian school reform regarding the observance of values, principles of the UN Convention on the Rights of the Child, and the regulatory base of Ukraine. It has been mentioned that the introduction of inclusive education in the education system has been the purpose of meeting the requirements of society concerning socialization of children with special educational needs.

The significance of the implemented all-Ukrainian experimental program "Social Adaptation and Integration into the Society of Children That Require Correction of Physical and / or Mental Development by Introducing Inclusive Education" at school I-III. No. 168 Obolonsky district of the city of Kyiv. The article presented the stages of its implementation; and it is suggested that they should be followed by managers of educational institutions.

An integral model of balanced child development under the conditions of inclusive learning has been developed. The external and internal conditions are determined for the purpose of creating a safe educational environment for the development of the personality of children with special educational needs. The proposed components of psychological and pedagogical support and management in the general secondary education institution with inclusive learning contribute to the formation of value references and standards of behavior of concerned parties.

Key words: *general secondary education institution; inclusive learning; new Ukrainian school; management; educational environment.*

Стаття надійшла до редакції 01.01.19

Прийнято до друку 28.02.19